

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru

Vytvoření evropské stěžejní iniciativy na podporu zdraví

(stanovisko z vlastní iniciativy)

(C/2025/105)

Zpravodaj: **Alain COHEUR**

Poradkyně	Martini HAGIEFSTRATIOU (pro zpravodaje skupiny III)
Rozhodnutí plenárního shromáždění	15. 2. 2024
Procedurální základ	čl. 52 odst. 2 jednacího řádu stanovisko z vlastní iniciativy
Odpovědná sekce	Zaměstnanost, sociální věci, občanství
Přijato v sekci	3. 10. 2024
Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželi se hlasování)	69/0/11
Přijato na plenárním zasedání	23. 10. 2024
Plenární zasedání č.	591
Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželi se hlasování)	202/0/6

1. Závěry a doporučení

1.1 EHSV vyzývá k vytvoření stěžejní evropské iniciativy na podporu zdraví jakožto výhledové politické vize pro funkční období 2024–2029, která by byla založena na zásadách⁽¹⁾ všeobecnosti, kvality, přístupnosti, solidarity a inkluzivnosti. Cílem této iniciativy je zřídit v rámci Evropské unie (EU) průřezovou strukturu pro problematiku zdraví. Je tedy nezbytné, aby byl v politických směrech na období 2024–2029 uznán zásadní význam všeobecného práva na zdraví jakožto „volby Evropy“, a to prostřednictvím pokroku, jehož EU dosahuje, a podpory, již poskytuje členským státům. EHSV vyzývá k tomu, aby všichni unijní tvůrci politik a zástupci usilovali o integraci zdravotních politik a o snižování nerovností v oblasti zdraví.

1.2 EHSV stanoví strategické pilíře tohoto plánu za účelem posílení solidarity a spolupráce v oblasti zdraví:

- vytvoření evropské záruky v oblasti péče a zdraví v návaznosti na Evropskou strategii v oblasti péče⁽²⁾ prostřednictvím „doporučení“, jež vymezí víceleté cíle v oblasti zdraví (které sladí potřeby a rozpočtové prostředky) na úrovni EU s možností budoucího vytvoření závazného právního textu, jako je směrnice,
- provádění integrovaného přístupu „jedno zdraví“ v praxi, který by propojoval politiky v oblasti zdraví lidí, zvířat, rostlin a životního prostředí prostřednictvím zohlednění zásady „zdraví ve všech politikách“, mezioborové spolupráce, koordinovaného dohledu, sdílení údajů mezi odvětvími a posílené prevence – zejména v oblastech boje proti zoonotickým onemocněním, antimikrobiální rezistence, bezpečnosti potravin a zachování ekosystémů – s cílem účinně řídit sdílená zdravotní rizika,

⁽¹⁾ Úř. věst. C 146, 22.6.2006, s. 1.

⁽²⁾ Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Evropská strategie v oblasti péče (COM(2022) 440 final) (Úř. věst. C 140, 21.4.2023, s. 39).

- využití potenciálu digitalizace a umělé inteligence v zájmu modernizace zdravotnických systémů při současném zavedení pokynů v oblasti kybernetické bezpečnosti a inkluzivity prostřednictvím posílení digitálních dovedností občanů a zdravotnických pracovníků týkajících se zdraví,
- zachování evropských finančních nástrojů na podporu vnitrostátních iniciativ a finančních prostředků určených do zdravotnictví,
- prioritní nasměrování investic do sociální a zdravotní oblasti vzhledem k tomu, že mají pozitivní dopad na hospodářský růst, produktivitu a konkurenceschopnost ⁽³⁾,
- podpora integrovaného přehledu socioekonomických, zdravotních a environmentálních reforem v souladu se strategií „nad rámec růstu“, která by přeorientovala cíle EU na blahobyt a kvalitu života. Měl by být vypracován ukazatel investic do propagačního a preventivního rozměru zdraví na evropské úrovni i analýza dopadů na zdraví, které by sloužily jako vodítko pro posílení zdravotních politik,
- vypracování cíleného investičního plánu na posílení kapacit a zvýšení hodnoty pečovatelských profesí a zdravotnického personálu prostřednictvím trojí dynamiky plánování, odborné přípravy (včetně „pokročilých postupů“) a řízení,
- navázání konkrétní spolupráce mezi EU a WHO pro Evropu s cílem udržet, přilákat a podporovat zdravotnický personál, včetně zdravotních sester a ošetřovatelů, jichž je stále větší nedostatek,
- zlepšení ochrany zdraví a bezpečnosti při práci, zejména prostřednictvím pracovního lékařství a screeningu na pracovišti,
- vytvoření akčního plánu EU pro vzácná onemocnění a vnitrostátních plánů pro vzácná onemocnění s cílem posílit koordinovanou reakci EU a členských států ⁽⁴⁾.

1.3 EHSV se zasazuje o začlenění diplomacie v oblasti zdraví jako nástroje „měkké síly“ ⁽⁵⁾ do vnější politiky EU. Je třeba vyvinout iniciativy, které prokáží závazek EU v oblasti celosvětového zdraví a zajistí ji pozici průkopníka ve správě zdravotnictví a podporovatele mezinárodní solidarity v oblasti zdraví.

1.4 EHSV připomíná, že za jednu z hlavních výzev v oblasti veřejného zdraví je považováno řešení hlubokých a přetrvávajících rozdílů v oblasti zdraví v EU a jejich členských státech. EHSV odkazuje na Konferenci o budoucnosti Evropy, která vyzývá k využití všech stávajících pravomocí vyplývajících ze Smluv a zároveň ke snahám o posílení právního rámce.

1.5 EHSV požaduje více institucionalizované zapojení občanské společnosti do vymezování, hodnocení a monitorování priorit v oblasti zdraví ⁽⁶⁾. Sociální dialog je i nadále oficiálním a nejvhodnějším mechanismem, který umožňuje zapojení sociálních partnerů do politik v oblasti zdraví.

2. Vytvoření evropské zdravotní unie

2.1 EU čelila četným krizím, z nichž vyplynula nutnost větší solidarity mezi členskými státy a evropskými orgány prostřednictvím balíčku evropské zdravotní unie.

2.2 Cílem evropské zdravotní unie nemůže být pouze boj proti pandemiím, ale musí jím být celkové zdraví spolu s univerzální kvalitou a dostupností zdravotnických služeb, rozvojem politik a opatřeními na propagaci a prevenci, a to jak primární, tak sekundární a terciární, zahrnující nemedicínské faktory.

⁽³⁾ Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru – Stimulace dlouhodobého růstu podporujícího začlenění prostřednictvím reforem a investic (průzkumné stanovisko na žádost belgického předsednictví) (Úř. věst. C, C/2024/3378, 31.5.2024, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/3378/oj>).

⁽⁴⁾ Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru Zajištění silné evropské solidarity ve vztahu k pacientům se vzácnými onemocněními (stanovisko z vlastní iniciativy) (Úř. věst. C 75, 28.2.2023, s. 67).

⁽⁵⁾ Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: Strategie EU v oblasti celosvětového zdraví – Lepší zdraví pro všechny v měnícím se světě (COM(2022) 675 final) (Úř. věst. C, C/2023/883, 8.12.2023, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2023/883/oj?locale=cs>).

⁽⁶⁾ Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k možnostem posílení občanského dialogu a participativní demokracie v Evropské unii (průzkumné stanovisko na žádost belgického předsednictví) (Úř. věst. C, C/2024/2481, 23.4.2024, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/2481/oj?locale=cs>).

2.3 EHSV vyzývá k realizaci ambiciózního programu, a to podporou stěžejní iniciativy na podporu zdraví, která je součástí Strategické agendy na období 2024–2029 ⁽⁷⁾, závěrů Rady o budoucnosti evropské zdravotní unie ⁽⁸⁾ a sdělení Evropské komise o evropské zdravotní unii ⁽⁹⁾, a to jako doplnění hlavních směrů stanovených v Zelené dohodě, v modré dohodě a v cílech udržitelného rozvoje a v součinnosti s nimi.

2.4 EU sice definovala právní rámce a vypracovala iniciativy, které mají chránit zdraví občanů a přispívat k jeho zlepšování, mnohé ambice však nebyly naplněny kvůli mezerám v dovednostech. Evropa pro zdraví se rozvíjela především na podporu klíčových aspektů evropské integrace, jimiž jsou vnitřní trh a jednotná měna, aniž by dostatečně zohledňovala zdravotní rozměr, pro který byla EU svěřena podpůrná pravomoc.

2.5 V reakci na jednotlivé pilíře vnitřního trhu vznikly specifické právní předpisy, které vytvořily rámec příznivý pro volný pohyb zboží a služeb s dopadem na zdraví (zdravotnické prostředky, léčiva) a také osob (vzájemné uznávání kvalifikací).

2.6 Soudní dvůr Evropské unie (SDEU) byl hlavním aktérem, který ovlivnil přístup k přeshraniční zdravotní péči, neboť jeho rozsudky vycházející ze základních zásad volného pohybu osob a práva na sociální ochranu a zdraví měly v tomto ohledu zásadní význam.

2.7 EHSV doporučuje přijmout komplexní a integrovaný přístup k posílení odolnosti EU v oblasti zdraví a k zajištění rovného přístupu ke zdravotní péči na celém jednotném trhu v souladu se zásadami uvedenými ve zprávě Enrica Letty ⁽¹⁰⁾.

2.8 EHSV zdůrazňuje, že zdraví je základním veřejným statkem, který vyžaduje uplatňování zásady všeobecného přístupu v souladu s holistickou definicí zdraví, již přijala Světová zdravotnická organizace (WHO). K dosažení tohoto cíle má každý členský stát v souladu s obecným zájmem „právo organizovat“ své zdravotnické služby a zvolit si právní formu, která ve zdravotnictví podporuje rozmanitost forem podnikání, včetně sociální ekonomiky a jejích různých složek, jako jsou vzájemné pojišťovny a družstva. Členské státy je při posilování jejich systémů zdravotní péče třeba podporovat prostřednictvím evropské dynamiky.

2.9 EHSV konstatuje, že stávající mechanismy pro překonávání problémů souvisejících se zdravím zůstávají roztržité a že cíle nejsou průřezově integrovány do všech politik EU. Vyzývá evropské orgány, aby pojalý stěžejní iniciativu a plán provádění jako samostatnou strategickou prioritu, a to v propojení s evropským pilířem sociálních práv, Zelenou dohodou, modrou dohodou, správou ekonomických záležitostí, digitální dekádu, průmyslovou strategií a strategií pro konkurenceschopnost a Akčním plánem pro evropskou demokracii.

3. Vzor a složky stěžejní iniciativy

3.1 EHSV vyzývá Evropskou komisi a členské státy, aby v návaznosti na Evropskou strategii v oblasti péče znovu uvažovaly o předložení návrhu evropské záruky v oblasti péče a zdraví, která by vycházela ze stávajících záruk, jako je záruka pro mladé lidi a záruka pro děti. Cílem je zaručit všeobecné právo na zdraví zajištěním spravedlivé a kvalitní zdravotní péče pro všechny evropské občany.

⁽⁷⁾ <https://www.consilium.europa.eu/cs/european-council/strategic-agenda-2024-2029/>.

⁽⁸⁾ <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2024/06/21/european-health-union-council-calls-on-commission-to-keep-health-as-a-priority/#:~:text=Les%20conclusions%20du%20Conseil%20mettent,des%20d%C3%A9c%C3%A8s%20dans%20l'UE.>

⁽⁹⁾ COM(2024) 206 final.

⁽¹⁰⁾ <https://www.consilium.europa.eu/media/ny3j24sm/much-more-than-a-market-report-by-enrico-letta.pdf>.

3.2 V rámci této stěžejní iniciativy se EHSV zasazuje o přijetí společného přístupu na úrovni EU, jenž by byl založený na těchto pilířích:

- podpora pokračujícího zavádění a operativního provádění integrovaného přístupu „jedno zdraví“ prostřednictvím lepší koordinace politik v oblasti zdraví lidí, zvířat, rostlin a životního prostředí,
- upřednostnění digitalizace zdravotnictví, která je nezbytná pro modernizaci zdravotnických systémů, a současně zajištění optimální ochrany údajů,
- podpora evropské soběstačnosti v oblasti zdraví a investic do výzkumu,
- strategická autonomie a strategická průmyslová výroba v oblasti zdravotnictví,
- snižování nerovností v oblasti zdraví zlepšením dostupnosti a kvality péče a zaměřením na vzácná onemocnění a jiné nedostatečně diagnostikované nemoci,
- propojení mezi zdravotnictvím, sociální oblastí a jednotným trhem prostřednictvím lepší integrace zdravotních, sociálních a hospodářských politik a revize evropských předpisů.

3.3 EHSV znovu zdůrazňuje, že pilíře této stěžejní iniciativy musí mít k dispozici značné finanční prostředky EU, které doplní vnitrostátní rozpočty. EHSV připomíná, že je třeba dodržovat zásadu solidarity, a domnívá se, že kromě veřejného financování by měly být využity inovativní formy financování.

3.4 EHSV žádá, aby byla při respektování obecného zájmu uplatňována zásada univerzálního přístupu, se zohledněním pokroku dosaženého v období 2019–2024 (a nad jeho rámec) a s použitím strukturovaného plánování. EU se musí i nadále připravovat na budoucí zdravotní krize a investovat do strategických iniciativ zaměřených na zlepšení zdraví, ochranu osob a posílení systémů zdravotnictví.

4. Obecné připomínky – uplatňování přístupu „jedno zdraví“

4.1 Dlouhodobá strategie v oblasti zdraví založená na přístupu „jedno zdraví“ má zásadní význam pro zvýšení odolnosti lidí, zvířat, rostlin a ekosystémů a pro řešení vzájemné závislosti mezi státy. Má-li být provedena, je nutné dospět ke společnému přesvědčení a ke změně mentality a chování na místní, regionální a celosvětové úrovni. Je nutné soustředit větší úsilí na snížení resortismu v rámci tvorby politik a mezi politikami.

4.2 EHSV vítá činnost Evropské komise v souvislosti s přístupem „jedno zdraví“, která má za cíl jeho účinné a praktické uplatňování.

4.3 EHSV podporuje doporučení konference konané v Lucemburku v roce 2023 pro rozvoj a uplatňování tohoto přístupu prostřednictvím:

- užší spolupráce mezi všemi zúčastněnými stranami (z oblasti vědy, politiky, univerzit a administrativy),
- zlepšení koordinace mezi evropskými agenturami a jednotlivými generálními ředitelstvími Evropské komise, konkrétně vytvořením meziagenturní pracovní skupiny „One Health“ a restrukturalizací GR pro zdraví s tím, že přístupem „jedno zdraví“ se bude zabývat jedno ředitelství, které bude mít průřezový charakter (a sníží resortismus),
- podpory zaměřené na provádění a zprovoznění přístupu na celostátní a regionální úrovni prostřednictvím víceúrovňové správy.

4.4 EHSV podporuje provádění mezinárodního prohlášení o klimatu a zdraví, které EU podepsala na konferenci COP 28.

4.5 EHSV vzhledem k trojí planetární krizi (narušení klimatu, úbytek biologické rozmanitosti, znečištění) a jejím nepříznivým dopadům na zdraví vyzývá EU a její členské státy, aby v zájmu ochrany zdraví svých občanů zintenzivnily úsilí, pokud jde o přehodnocení našeho vztahu k přírodě, obnovu přírody, ukončení znečišťování, zmírnění narušení klimatu a přizpůsobení se tomuto narušení. Rostoucí teploty, extrémní povětrnostní jevy a znečištění mají někdy přímý dopad na život lidí, avšak mají i vliv na výskyt chronických a přenosných nemocí.

4.6 EHSV doporučuje, aby EU vypracovala důraznější politiky v oblasti veřejného zdraví, jež by plně zohledňovaly dopady a rizika trojí planetární krize. To zahrnuje zintenzivnění výzkumu a monitorování zdravotních ukazatelů souvisejících s klimatem, životním prostředím a znečištěním, zlepšení systémů včasného varování a reakce na mimořádné situace i investice do odolné zdravotnické infrastruktury. Kromě toho je nezbytné přijmout spravedlivý přístup k politice v oblasti klimatu a životního prostředí, který ochrání ty nejzranitelnější. Tento přístup bude vyžadovat koordinaci mezi různými odvětvími a obory a bude mít významné vedlejší přínosy v oblastech, jako je produkce potravin, zdravé stravování, ochrana životního prostředí a duševní zdraví.

5. Posílení cíle digitalizace v oblasti zdraví a zdravotní péče

5.1 Prioritou musí být i nadále přijetí zákona o umělé inteligenci a návrh evropského prostoru pro zdravotní data (EHDS), zejména pokud jde o zdraví. Zřízení tohoto evropského prostoru může zlepšit výsledky pacientů a inovace ve zdravotnickém výzkumu a má také zásadní význam pro politiku založené na důkazech a hodnotách.

5.2 V zájmu zajištění komplexního a účinného přístupu je nezbytné, aby byl evropský prostor pro zdravotní data slučitelný s různými dalšími právními předpisy, konkrétně s navrhovaným aktem o umělé inteligenci, obecným nařízením o ochraně osobních údajů (GDPR) a opatřeními stanovenými v nařízení o zdravotních prostředcích pro aplikace založené na umělé inteligenci.

5.3 Zdravotnictví, které nyní prochází digitální transformací, je terčem mnoha kybernetických útoků, a proto je pro ochranu osobních údajů pacientů a zdravotníků nezbytné zavést horizontální evropskou politiku kybernetické bezpečnosti. Ačkoli evropský prostor pro zdravotní data obsahuje řadu ustanovení o kybernetické bezpečnosti a vyzdvihuje potřebu silné kybernetické bezpečnosti, EHSV obecněji zdůrazňuje, že je třeba pokračovat v realizaci komplexní evropské strategie kybernetické bezpečnosti, která bude zahrnovat proaktivní opatření, jako je šifrování, kontroly přístupu a segmentace sítí, jejichž cílem je chránit zdraví a právo občanů na zdraví.

5.4 Na digitální vývoj ve zdravotnictví je třeba pohlížet jako na nástroj sloužící základním právům občanů a upevnění lidských vztahů mezi pacienty a zdravotnickými pracovníky, kteří budou moci více času věnovat péči.

5.5 EHSV se stejně jako kancelář WHO pro Evropu obává digitální propasti ⁽¹⁾ a připomíná, že téměř polovina evropských občanů nemá digitální dovednosti ⁽²⁾. Aby byl evropský prostor pro zdravotní data úspěchem pro všechny, je naléhavě nutné zlepšit digitální gramotnost a posílit digitální schopnosti občanů a zdravotnických pracovníků.

5.6 EHSV vyzývá ke společným snahám o to, aby se programy zdravotní gramotnosti zaměřily na rozvoj znalostí a dovedností občanů v oblasti zdraví a umožnily jim činit informovaná rozhodnutí o svém zdraví. Zároveň musí tyto programy zajistit průběžnou aktualizaci znalostí poskytovatelů péče. Jednou z iniciativ by mohlo být vytvoření celounijní online platformy, která by poskytovala zdroje zdravotního vzdělávání, jež by byly dostupné občanům a zdravotnickým pracovníkům.

6. Posílení evropské suverenity a hospodářské prosperity

6.1 EHSV s ohledem na zaměření strategických zpráv o jednotném evropském trhu ⁽³⁾ a o evropské konkurenceschopnosti požaduje, aby byl jednotný evropský trh konsolidován v jeho sociálním a zdravotním rozměru, aby bylo zajištěno spravedlivé rozdělení jeho přínosů mezi všechny občany EU, a to podporou organizací sociální ekonomiky, posilováním odborné přípravy a zlepšováním podmínek pro zdravotnické pracovníky a rovněž začleněním udržitelného a spravedlivého přístupu všech občanů EU ke zdravotní péči za všech okolností. Cílem tohoto přístupu je vzhledem k měnícím se demografickým a ekonomickým podmínkám chránit osobní svobody a posílit sociální odolnost a solidaritu.

⁽¹⁾ <https://www.who.int/europe/en/news/item/05-09-2023-digital-health-divide--only-1-in-2-countries-in-europe-and-central-asia-have-policies-to-improve-digital-health-literacy--leaving-millions-behind>.

⁽²⁾ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_4560.

⁽³⁾ <https://www.consilium.europa.eu/media/ny3j24sm/much-more-than-a-market-report-by-enrico-letta.pdf>.

6.2 EHSV se zasazuje o zlepšení pracovních podmínek a odměňování zdravotnického personálu, aby byly uspokojeny potřeby v oblasti zdraví, a to prostřednictvím trojího přístupu zahrnujícího plánování, odbornou přípravu, včetně „pokročilých postupů“, a řízení, aby bylo dosaženo poskytování všeobecné zdravotní péče tím, že budou zaručeny služby občanům ve všech členských státech. EHSV vyzývá k tomu, aby byla navázána konkrétní spolupráce mezi EU a kanceláří WHO pro Evropu, jejímž cílem by bylo udržet, přilákat a podporovat zdravotnický personál, včetně zdravotních sester a ošetřovatelů, jichž je stále větší nedostatek.

6.3 EHSV vyzývá k vytvoření trvalého mechanismu financování a investic pro evropské systémy zdravotní péče, který by zohlednil zkušenosti z předchozích krizí, jako byla například dluhová krize v Řecku, a zajistil, aby rozpočtová omezení neohrozila schopnost států zachovat efektivní a inkluzivní služby zdravotní péče.

6.4 EHSV požaduje, aby byl rozpočtový rámec EU uplatňován s ohledem na udržitelné oživení a spravedlivou transformaci a aby byly zaručeny odůvodněné investice do sociální a zdravotní oblasti.

6.5 EHSV v zájmu přechodu k sociálně-ekonomické správě zaměřené na dobré životní podmínky a plné zdraví naléhavě žádá EU a členské státy, aby provedly revizi rozpočtových pravidel. Měly by tak učinit prostřednictvím:

- použití integrovaného srovnávacího přehledu s hospodářskými, sociálními a environmentálními ukazateli výsledků,
- přijetí strategie „nad rámec růstu“ s důrazem na kvalitu života,
- vypracování a závazného zavedení evropského ukazatele kvalitního života, který by byl podpořen „standardem růstu v oblasti zdraví“ souvisejícím s cíli v oblasti zdraví, jež by měřily pokrok v oblasti podpory zdraví, prevence nemocí, léčebné péče a integrované zdravotní péče,
- rozvoje preventivní zdravotní péči a podporování zdravého životního stylu a životního prostředí,
- podpory duševního zdraví a celkové pohody,
- prevence chronických a infekčních onemocnění a ochrany zdraví a bezpečnosti při práci,
- posuzování distribučního dopadu u všech nových politik EU, aby se zajistila jejich soudržnost s ochranou zdraví,
- vypracování plánu cílených investic do posílení zdravotnických systémů, jež by umožnil posílení kapacit, lepší ohodnocení zdravotnického personálu a propojování sítí specializovaných středisek zdravotní péče,
- zavedení formálního trvalého mechanismu pro zapojení organizací občanské společnosti za účelem strukturované a pravidelné spolupráce při stanovení priorit evropského semestru.

7. **Boj proti nerovnostem v oblasti zdravotní péče způsobeným více faktory**

7.1 Vzhledem k problémům, jimž čelí naše systémy zdravotní péče, se musí snižování nerovností v přístupu ke zdravotní péči řešit pomocí evropské strategie založené na začleňování a solidaritě.

7.2 Zdraví je vedle genetické výbavy jednotlivce a životního stylu určováno celou řadou osobních, sociálních, ekonomických a environmentálních faktorů. Evropské iniciativy, jako je „Společně za lepší zdraví“⁽¹⁴⁾, je třeba zintenzivnit a diverzifikovat.

7.3 Režimy zdravotního pojištění se v jednotlivých členských státech liší, avšak některé členské státy mají vedle povinného zdravotního pojištění doplňkové mechanismy proplácení výdajů, na nichž se podílejí různé hospodářské a nehospodářské subjekty. EHSV připomíná, že všechny tyto systémy musí přispět ke splnění cíle, jímž je co nejširší cenová dostupnost zdravotní péče pro všechny občany.

7.4 EHSV navrhuje zavést pobídkové programy, které by motivovaly zdravotnické pracovníky k práci v oblastech s nedostatečnou dostupností služeb, včetně ostrovních a venkovských oblastí označovaných jako tzv. lékařské pouště.

⁽¹⁴⁾ https://health.ec.europa.eu/non-communicable-diseases/healthier-together-eu-non-communicable-diseases-initiative_en?prefLang=en.

7.5 EHSV konstatuje, že zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci je základním prvkem Akčního plánu pro evropský pilíř sociálních práv, který musí EU ve spolupráci s členskými státy podporovat, zejména prostřednictvím pracovního lékařství a screeningu na pracovišti. EHSV zdůrazňuje, že je nutné pravidelně aktualizovat směrnici o ochraně zaměstnanců před riziky spojenými s expozicí karcinogenům nebo mutagenům při práci ⁽¹⁵⁾.

7.6 Pro zlepšení prevence nepřenosných nemocí je nutné strukturovaně zohledňovat zdravotní aspekty ve všech odvětvových politikách:

- v krátkodobém horizontu se jedná o to, posílit a koordinovat opatření mezi členskými státy, která by zlepšila provádění preventivních zdravotních opatření,
- ve střednědobém horizontu je třeba shromažďovat, vyzdvihovat a šířit osvědčené postupy v oblasti prevence, aby se zvýšila účinnost opatření a členské státy se mohly zaměřit na své specifické potřeby,
- v dlouhodobém horizontu je nutné zachovat trvalé investice a silný politický závazek k zajištění integrace a udržitelného provádění preventivních politik v oblasti zdravotní péče na všech úrovních veřejné správy.

7.7 EHSV vyzývá EU, aby se stala průkopníkem v uplatňování závěrů Mezinárodní organizace práce (MOP) o důstojné práci a sociálních službách s ohledem na zrychlující se stárnutí, kvůli němuž se prohlubuje nesoulad mezi poptávkou po pečovatelských službách a jejich nabídkou a zhoršuje se přístup k péči, a to v době, kdy jsou kvalitní služby potřebnější než kdy jindy.

7.8 V souvislosti s posílením 24 evropských referenčních sítí (ERN) pro vzácná onemocnění a s rozšířením společného opatření JARDIN je zřejmé, že je třeba tyto sítě začlenit do vnitrostátních zdravotnických systémů a zajistit jejich budoucí životaschopnost prostřednictvím vnitrostátních plánů zaměřených na vzácná onemocnění, které budou koordinovány. Evropské partnerství pro vzácná onemocnění, které disponuje trvalými finančními prostředky, je základní podmínkou pro zlepšení života pacientů se vzácnými onemocněními a jejich rodin, a to prostřednictvím vytvoření horizontálního referenčního rámce politik a postupů, sdílení odborných znalostí, identifikace vzájemně propojených specializovaných středisek, koordinace mezi vnitrostátními plány a cíli a dynamických inovací modelů péče. Za tímto účelem je nezbytné podporovat slibné léčebné postupy, jako jsou radioizotopy, a jejich začlenění do systémů zdravotní péče členských států.

8. Budoucnost evropské zdravotní unie

8.1 EHSV vyzývá k tomu, aby se funkční období 2024–2029 neslo ve znamení Evropy, jež umožňuje lepší život a respektuje sociální práva, a to díky větší mobilizaci Unie v oblasti zdraví. EHSV poukazuje na to, že je třeba provést vzájemně provázané transformace: sociální spravedlnost, vícerozměrná konkurenceschopnost, hospodářská udržitelnost, digitální začlenění, ekologická udržitelnost, geografická spravedlnost, budování demokracie a mezinárodní solidarita, přičemž vodítkem pro činnost po pandemii musí být odolnost.

8.2 V návaznosti na zdravotní unii musí evropské orgány zintenzivnit podporu členským státům a provést všechna opatření uvedená ve zprávě a v interinstitucionálním prohlášení Konference o budoucnosti Evropy ⁽¹⁶⁾, na níž se EHSV aktivně podílel. EHSV zdůrazňuje, že je nutné:

- posílit úlohu evropské zdravotní unie a jejího právního základu, aby bylo možné usilovat o snížení rozdílů v oblasti zdraví v rámci EU,
- zvýšit viditelnost a účinnost iniciativ EU v oblasti zdraví,
- zajistit větší soudržnost politik na podporu práva na zdraví a zároveň věnovat pozornost subsidiaritě.

⁽¹⁵⁾ Úř. věst. L 88, 16.3.2022, s. 1.

⁽¹⁶⁾ <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/conference-on-the-future-of-europe/>.

8.3 EHSV doporučuje, aby EU a členské státy hrály rozhodující úlohu v oblasti celosvětového zdraví tím, že budou provádět konkrétní opatření na zajištění všeobecné zdravotní péče. EHSV vyzývá k účinné mnohostranné spolupráci v rámci OSN. Je nezbytné rozšířit bilaterální, regionální a globální partnerství. EHSV rovněž zdůrazňuje, že je třeba kolektivně posílit financování v oblasti celosvětového zdraví, podpořit uvolňování domácích zdrojů v partnerských zemích a rozvíjet soudržnou diplomacii v oblasti celosvětového zdraví. Pro zajištění úspěchu těchto iniciativ je nezbytné zvýšit kapacitu v oblasti zdraví v delegacích EU a pravidelně hodnotit dosažený pokrok a dopad „Strategie EU v oblasti celosvětového zdraví“⁽¹⁷⁾.

V Bruselu dne 23. října 2024.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Oliver RÖPKE

⁽¹⁷⁾ <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2024/01/29/eu-global-health-strategy-council-approves-conclusions/>.